

21995A1101(01)

1.11.1995

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

L 262/54

**KOOSTÖÖ RAAMKOKKULEPE****Euroopa Majandusühenduse ja Brasiilia Liitvabariigi vahel**

EUROOPA ÜHENDUSTE NÕUKOGU

ühelt poolt,

BRASIILIA LIITVABARIIGI VALITSUS

teiselt poolt,

VÕTTES ARVESSE sõbralikke suhteid ja traditsioonilisi sidemeid Euroopa Majandusühenduse, edaspidi "ühenduse" ja Brasiilia Liitvabariigi, edaspidi "Brasiilia" vahel,

VEELKORD KINNITADES tähtsust, mida nad omistavad ÜRO Hartale, demokraatlikele väärtustele ja inimõiguste austamisele,

VÕTTES ARVESSE nende ühist tahet laiendada ja mitmekesistada nendevahelist kaubavahetust ning alustada koostööd kaubanduses, majandusküsimustes, teaduses ja tehnikas ning rahanduses,

TÕDEDES Brasiilia reformide, majanduse kaasajastamise ja kaubavahetuse liberaliseerimise positiivseid tulemusi lepinguosaliste vahelisele kaubavahetusele ja majandussuhetele,

TERVITADES Rio Rühma ja Ühenduse ning selle liikmesriikide vahelise dialoogi ametlikuks muutumist, mis sai teoks tänu 20. detsembri 1990. aasta Rooma deklaratsioonile, samuti integratsiooni edenemist Lõuna-Ameerika lõunaosa ühisturul (Mercosuril),

TÕDEDES tõhusama keskkonnakaitse tähtsust koos säästliku majandusliku ja ühiskondliku arengu vajadusega,

OLLES VEENDUNUD üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT) reeglite ja põhimõtete tähtsuses avatud rahvusvahelise kaubanduse jaoks, ning veel kord kinnitades lepinguosaliste käesolevast lepingust tulenevaid kohustusi ning intellektuaalomandi õiguste ja investeerimisvabaduse järgimist,

TÕDEDES vajadust edendada sotsiaalseid õigusi ning eelkõige kõige mahajäänud sektorite õigusi,

ON OTSUSTANUD sõlmida käesoleva lepingu ja on selleks nimetanud oma täievolilisteks esindajateks:

EUROOPA ÜHENDUSTE NÕUKOGU,

BRASIILIA LIITVABARIIGI VALITSUSE,

KES, olles esitanud oma kehtivaks ja vormikohaseks tunnistatud täisvolitused,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

*Artikkel 1**Artikkel 2***Koostöö demokraatlik alus****Koostöö tugevdamine**

Ühenduse ja Brasiilia koostöösidemete ning kõikide käesoleva lepingu sätete aluseks on demokraatlike põhimõtete ja inimõiguste järgimine, millest lähtub nii ühenduse kui ka Brasiilia sise- ja välispoliitika, ning mis on käesoleva lepingu oluline osa.

1. Käesolevaga arendavad lepinguosalisel omavahelisi sidemeid uue hoo. Saavutamaks seda olulist eesmärki, lahendavad lepinguosalisel küsimused, mis puudutavad eelkõige kaubanduskoostöö arendamist, investeerimist, rahandust ja tehnoloogiat, võttes arvesse Brasiilia kui arengumaa erilist olukorda.

2. Lepinguosalised teadvustavad käesoleva lepingu eesmärke silmas pidades omavahelise konsulteerimise tähtsust rahvusvahelistes küsimustes, mis puudutavad mõlema lepinguosalise huve.

### Artikkel 3

#### Majanduskoostöö

1. Lepinguosalised, võttes arvesse vastastikuseid huve ning pika ja keskmise tähtajaga majanduseesmärke, seavad sisse majanduskoostöö kõige laiemas võimalikus ulatuses. Sellise koostöö eesmärgid on eelkõige:

- a) üldiselt luua ja mitmekesistada majandussidemeid lepinguosaliste vahel;
- b) anda oma panus lepinguosaliste majanduse ja elustandardi säästlikku arendamisse;
- c) edendada kaubavahetuse laienemist, et saavutada mitmekesistamine ja avada uusi turge;
- d) julgustada investeringute juurdevoolu, tehnoloogiasiret ning tugevdada investeringute kaitset;
- e) soodustada ettevõtjate vahelist koostööd, eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete osas;
- f) luua tingimusi uute töökohtade loomiseks;
- g) kaitsta ja parandada keskkonda;
- h) soodustada maaelu arendamise meetmeid;
- i) tugevdada lepinguosaliste teadustegevust ja uuendussuutlikkust;
- j) toetada piirkondliku integratsiooni heaks tehtavaid jõupingutusi ja algatusi.

2. Lepinguosalised määravad vastastikuseid huve ning oma pädevust ja volitusi arvesse võttes ühise lepinguga kindlaks majanduskoostööga hõlmatavad valdkonnad, jätmata algusest peale ühtki ala kõrvale. Koostöö hõlmab eelkõige järgmisi valdkondi:

- a) tööstust;
- b) loodusvarade kasutust säästva arengu alusel;
- c) intellektuaalomandit, sealhulgas tööstusomandit, standardeid ja kvaliteedikriteeriumeid;

- d) tervishoiu- ja taimetervise eeskirju;
- e) teenuseid üldiselt ning turismi ja transporti eelkõige;
- f) andmetööstust, elektroonikat, sidet, kosmosetehnoloogia kasutamist;
- g) teavet rahaliste asjaolude kohta.

3. Majanduskoostöö eesmärkide saavutamiseks püüavad lepinguosalised oma õigusaktide alusel edendada muu hulgas järgmist tegevust:

- a) pidev vaatepunktide ja teabe vahetus koostöö osas, esmajoonel juurdepääsu taotlemine olemasolevatele andmebaasidele või uute asutamine;
- b) ühissetvõtete soodustamine ning üldisemalt ettevõtete vajadusele kohandatud ühingu arendamine;
- c) külastuste, kohtumiste ja tegevuste korraldamine edendamaks koostööd üksikisikute ja ettevõtjate või äriühingute esindajate vahel, ning asjakohaste mehhanismide ja asutuste loomine;
- d) seminaride ja kohtumiste organiseerimine ärimeeste vahel, spetsiaalsete messide, näituste ja sümposiumite korraldamine ja läbiviimine, samuti majandusettevõtjate vaheliste kontaktide edendamine käesolevatel üritustel;
- e) uurimused või hindamisaruanded projektide teostatavuse kohta või uute koostöövormide eelnev valimine;
- f) uurimisprojektid ja teadlaste vahetus.

### Artikkel 4

#### Enamsoodustusreisund

Lepinguosalised kohaldavad kaubavahetuse osas vastastikku enamsoodustusrežiimi üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe alusel.

Mõlemad lepinguosalised kinnitavad veel kord oma tahet vastastikuseks kaubavahetuseks käesoleva lepingu alusel.

### Artikkel 5

#### Kaubanduskoostöö arendamine

1. Lepinguosalised kohustuvad kaubandust võimalikult suures ulatuses arendama ja mitmekesistama, võttes arvesse mõlema lepinguosalise majanduslikku olukorda ning soodustades omavahelisi kaubandustehinguid nii palju kui võimalik.

2. Sel eesmärgil püüavad lepinguosalisel leida viise kaubanduse arengut takistavate tõkete, eelkõige mittetariifsete ja kaitsetariifsete tõkete vähendamiseks ja kõrvaldamiseks, võttes arvesse rahvusvaheliste organisatsioonide poolt selles valdkonnas tehtud tööd.

3. Lepinguosalisel lepivad kokku vastastikuse teabevahetuse edendamises ja konsultatsioonide pidamises tariifide, tervishoiu ja tehniliste nõuete, samuti äriõiguse ja -tavade ning dumpinguvastaste või tasakaalustavate tollimaksude kehtida võivates küsimustes.

4. Ilma et see piiraks nende üldisest tolli- ja kaubanduskokkulepest tulenevaid õigusi ja kohustusi, konsulteerivad lepinguosalisel üksteisega igas vaidlusküsimuses, mis võib seoses kaubavahetusega tekkida.

Kui üks lepinguosalistest avaldab soovi selliseks konsultatsiooniks, toimub see esimesel võimalikul juhul. Lepinguosaline, kes konsultatsiooni taotleb, esitab teisele lepinguosalisele kõik andmed, mida on vaja juhtumi üksikasjalikuks läbivaatamiseks.

Selliste konsultatsioonide eesmärgiks on kaubandusvaidluste lahendamine nii kiiresti kui võimalik.

5. Kui lepinguosalistel vahelise kauplemise käigus tekib kahtlus dumpingu või subsidiumi kohta, mis viib uurimiseni pädevate ametiasutuste poolt, tuleb igal lepinguosalisel vaadata läbi teise lepinguosalise taotlused seoses kõnealuse juhtumiga.

Lepinguosalistel pädevad ametiasutused teavitavad huvitatud lepinguosalisi nende sellekohase sooviavalduse alusel olulistest faktidest ja asjaoludest, mis on otsuse tegemise aluseks. Sellekohane teave tuleb huvitatud lepinguosalistele edastada enne, kui uurimises on jõutud lõplike otsusteni, ning piisava ajavaruga, et käesolevatel lepinguosalistel oleks võimalik oma huvisid kaitsta.

Enne lõplike dumpinguvastaste ja tasakaalustavate tollimaksude kehtestamist teevad lepinguosalisel kõik endast oleneva, et leida probleemile konstruktiivne lahendus.

6. Lõigete 3, 4 ja 5 kohaldamine lõpeb, kui uus dumpinguvastaste õigusaktid ja teised üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe vahendid, mille üle Uruguay voorus läbirääkimisi peetakse, jõustuvad Brasiilias ja ühenduses.

## Artikkel 6

### Kaubanduskoostöö saavutamise vahendid

Aktiivsema kaubanduskoostöö edendamise huvides astuvad lepinguosalisel samme oma seaduste alusel ja arvestavad üksteise arengutasemetega, sealhulgas alljärgnev:

- lepinguosalistel ettevõtjate kohtumiste, vahetuste ja kontaktide edendamine, mille eesmärk on teha kindlaks teise lepinguosalisel turul müümiseks sobivad kaubad,
- lepinguosalistel tolliasutuste haldusliku koostöö soodustamine, eelkõige kutseõpetuse, menetluse lihtsustamise ning tollieskirjade rikkumiste ennetamise ja avastamise vallas,
- kaubavahetust edendavate ettevõtmiste nagu seminaride, sümposiumide, messide, kaubandus- ja tööstusnäituste, kaubandusvisiitide, vastastikuste visiitide, ärinädalate ning muude kaubanduse laiendamisega kaasnevate ja seda toetavate ettevõtmiste julgustamine ja toetamine,
- nende endi ühingute ja ettevõtete toetamine võimaldamaks neil osaleda vastastikku kasulikus tegevuses,
- üksteise huvide arvessevõtmine, mis puudutab kaupade, nii pooltoodete kui valmistoodete turulepääsemist, ning eesmärke, mis on pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide raames kokku lepitud,
- kaubanduse soodustamise ning kaubandustõkete kõrvaldamise meetodite uurimine, võttes arvesse rahvusvaheliste organisatsioonide tööd.

## Artikkel 7

### Kaupade ajutine tollilõivuta import

Lepinguosalisel kaaluvad erandkorras kaupade sissevedu oma territooriumile tollilõivu- ja maksuvabalt oma vastavate seaduste alusel, ning võtavad võimaluse korral arvesse olemasolevaid rahvusvahelisi kokkuleppeid selles valdkonnas.

## Artikkel 8

**Tööstuskoostöö**

Lepinguosalised edendavad Brasiilia tootmisbaasi laiendamist ja mitmekesistamist tööstus- ja teenindussektoris, suunates oma koostöötegevuse eelkõige väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele ning julgustades samme, mis hõlbustaks käesolevate ettevõtete ligipääsu kapitaliallikatele, turgudele ja vajalikule tehnoloogiale, samuti toetades ühisettevõtete tegevust, mis on suunatud eelkõige lepinguosaliste kaubavahetusele ja kolmandate riikide turgudele.

Sel eesmärgil julgustavad lepinguosalised oma vastutuse piires projekte ja tegevusi, mis edendavad koostööd ettevõtete vahel, näiteks ühisettevõtteid, alltöövõttu, tehnoloogiasiret, lubade, rakendusuurimuste ja frantsiiside ülekanded, eriti juba olemasolevate tööstuse ja investeringute edendamise võrgustike, näiteks Euroopa Ühenduse investeerimispartnerite (ECIP – *European Community Investment Partners*) ja ärikoostöövõrgu (BC-Net – *Business Cooperation Network*) rahastamise kaudu.

## Artikkel 9

**Investeerimine**

Lepinguosalised lepivad oma pädevuse, reglemendi ja poliitika piires kokku järgmises:

- julgustada ja suurendada vastastikku kasulikke investeerin-  
guid,
- uurida võimalust luua tegevusi ja mehhanisme, et parandada kõnealuste investeringute kliimat, järgides Rooma deklaratsiooni Euroopa Majandusühenduse ja selle liikmesriikide ning Rio rühma riikide vaheliste suhete kohta lõikes 38 toodud juhendeid.

## Artikkel 10

**Koostöö teaduse ja tehnika valdkonnas**

1. Lepinguosalised kohustuvad vastastikuste huvide alusel ning oma teaduspoliitikaga edendama teadus- ja tehnikakoostööd, mille eesmärk on eelkõige:

- sidemete tugevdamine lepinguosaliste teadus- ja tehnikaring-  
kondade vahel,

- teadlasvahetuse soodustamine,
- vastastikku kasulike tehnoloogiasirete edendamine,
- mõlemapoolne kaasaaitamine teaduskeskuste suhtlemisele,
- uuenduste stimuleerimine,
- koostöö raamide määratlemine rakendusteaduste alal.

2. Koostöö ulatus määratletakse vastavalt lepinguosaliste soovidele, kes valivad üheskoos prioriteetsed valdkonnad.

3. Selleks et saavutada nimetatud eesmäärke, edendavad ja stimuleerivad lepinguosalised sellekohaseid tegevusi, sealhulgas järgmist: kõrgelt kvalifitseeritud teadustöötajate koolitamine, ühised teadusprojektid ja teadusinformatsiooni vahetamine seminaridel, tööühmades, kongressidel ja mõlema lepinguosalise teadusühenduste tööalastel kohtumistel. Selliseid ettevõtmisi võivad juhtida nii avaliku kui erasektori asutused ja ettevõtted.

## Artikkel 11

**Koostöö standardite valdkonnas**

Ilma et see mõjutaks lepinguosaliste rahvusvaheliste kohustuste täitmist, võtavad nad oma volituste raames ja kooskõlas oma õigusnormidega meetmeid erinevuste vähendamiseks mõõtühikute, standardimise ja sertifitseerimise osas, edendades ühilduvate standardi- ja sertifitseerimissüsteemide kasutamist. Sel eesmärgil toetavad nad eelkõige:

- sidemete loomist ekspertide vahel hõlbustamiseks mõõtühikute, standardite ning kvaliteedikontrolli, -edendamise ja sertifitseerimise alase teabe ja uurimistulemuste vahetamist,
- vahetuste ja kontaktide soodustamist neile valdkondadele spetsialiseerunud asutuste vahel,
- meetmete edendamist kvaliteeditõendamise süsteemide vastastikuse tunnustamise saavutamiseks,
- tehnilise abi arendamist seoses mõõtühikute, standardite ja sertifitseerimisega, ning seoses kvaliteeditõendamise programmidega,
- konsultatsioonide korraldamist tagamaks, et standardid ei takistaks kaubavahetust.

## Artikkel 12

**Tehnika arendamine ja intellektuaalomand**

1. Tõhusa koostöö saavutamiseks tehnoloogiast, litsentseerimise, ühisinvesteeringute ja riskikapitali finantseerimise alal Brasiilia ja ühenduse ettevõtete vahel, võtavad lepinguosalised ette järgmist:

- määratlevad tööstusharud või -sektorid, millele koostöö keskendub, ning vahendid tööstuskoostöö edendamiseks kõrgtehnoloogia valdkonnas,
- teevad koostööd, et soodustada finantsressursside muretsmist toetamiseks Brasiilia ettevõtete ja ühenduse ettevõtete vahelisi ühisprojekte, mille eesmärgiks on rakendada uusi tehnoloogia saavutusid tööstuses,
- toetavad tehnoloogiliste uuringutega tegeleva kvalifitseeritud personali koolitamist,
- edendavad uuendusi teabevahetusprogrammide abil, mida kumbki lepinguosaline sel eesmärgil juhib, samuti perioodiliste kogemusvahetuste kaudu käimasolevate programmide kohta, ning nende isikute toel, kes vastutavad uuenduste edendamise eest Brasiilia ja ühenduse asutustes.

2. Lepinguosalised tagavad oma õigusaktide, eeskirjade ja poliitika piires nõuetekohase ja tõhusa kaitse intellektuaalomandiõigustele, sealhulgas patentidele, kauba- või teenusmärkidele, autoriõigusele ja sellega kaasnevale õigustele, geograafilistele tähistele (sealhulgas päritolutähised), tööstusdisainilahendustele ja integraallülituste topograafiatele, tugevdades soovi korral seda kaitset. Nad hõlbustavad võimaluse korral ka juurdepääsu käesoleva ala andmepankadele ja andmebaasidele.

## Artikkel 13

**Koostöö kaevandamise valdkonnas**

Lepinguosalised lepivad kokku kaevandamisalase koostöö edendamises oma õigusaktide alusel ja peamiselt rakendades tegevusi, mille eesmärgiks on:

- soodustada mõlema lepinguosalise ettevõtete osalemist oma maavarade uurimises, kasutamises ja turustamises,
- algatada tegevusi soodustamiseks kaevandamissektoris tegutsevaid väikeseid ja keskmise suurusega ühissettevõtteid,

- viia läbi maavarade uurimise ja kasutamise alaste kogemuste ja tehnoloogiate vahetamist, ning teostada ühisuuringuid suurendamiseks tehnoloogilise arengu võimalusi.

## Artikkel 14

**Koostöö energeetika valdkonnas**

Lepinguosalised tunnustavad energiaspektori elutähtsust majandusliku ja sotsiaalse arengu jaoks, ning on valmis tugevdama koostööd energia tõhusa kasutamise ja -säästlikkuse vallas. Selline parendatud koostöö sisaldab energiaplaneerimist ja keskkonnaoludega arvestamist.

Nende eesmärkide saavutamiseks lepivad lepinguosalised kokku, et edendatakse:

- ühiste uurimis- ja teadusprojektide korraldamist,
- lepinguid energiaplaneerimise eest vastutajate vahel (sealhulgas aruanded energiaedastuse uuringute kohta jne),
- ühisprogrammide ja -projektide teostamist käesolevas valdkonnas.

## Artikkel 15

**Koostöö transpordi valdkonnas**

Tunnustades transpordi olulisust majanduse arengu ning kaubavahetuse tõhustamise osas, võtavad lepinguosalised vajalikke meetmeid koostöö edendamiseks selles valdkonnas.

Õhu-, maantee- ja raudteetranspordi alases koostöös ning vastavate infrastruktuuride osas keskendutakse alljärgnevale:

- ühiseid huvisid puudutava teabe vahetus, sealhulgas poliitika,
- koolitusprogrammid, mis on suunatud ettevõtjatele ja avaliku sektori vastutavatele isikutele,
- tehnilise abi osutamine, eriti mis puudutab infrastruktuuride moderniseerimist, veeremi ja sõidukite asendamist ning kombineeritud ja mitmerežiimilise transporditehnoloogia kasutuselevõtmist.

## Artikkel 16

**Koostöö infotehnoloogia ja kosmosetehnoloogiat kasutava side valdkonnas**

Lepinguosalised tunnustavad infotehnoloogia ja side elutähtsust majanduse ja ühiskonna arengule ning teatavad, et nad on valmis edendama koostööd ühiselt huvi pakkuvates valdkondades, eelkõige järgmistes:

- standardimine, katsetamine ja sertifitseerimine,
- maal ja kosmoses paiknevad sidevahendid, näiteks sidevõrgud, satelliidid, kiudoptilised võrgud, integraalteenuste digitaalvõrgud (ISDN) ja andmeedastus,
- elektroonika ja mikroelektronika,
- informatsioon ja automatiseerimine,
- peeneralduslik televisioon,
- uute infotehnoloogiate ja sidetehnoloogiatega seotud uurimis- ja arendustegevus,
- investeeringute ja ühisinvesteeringute edendamine.

Selline koostöö toimub eelkõige:

- ekspertide koostööna,
- uurimuste ja teabevahetusena,
- teadlaste ja tehnikute koolitusena,
- vastastikku kasulike projektide koostamisena,
- uurimis- ja arendustegevusega seotud projektide edendamiseks, infovõrkude ja andmebaaside loomiseks, mis ühendaks ülikoole, teaduskeskusi, katselaboreid, ettevõtteid ja ettevõtjaid ühenduse ja Brasiilia avalikus ja erasektoris.

## Artikkel 17

**Koostöö turismi valdkonnas**

Vastavalt oma õigusnormidele annavad lepinguosalised oma panuse koostöösse turismi valdkonnas, mis saavutatakse spetsiaalsete meetmete kaudu, sealhulgas:

- teabevahetus ja tuleviku-uuringute läbiviimine,
- statistika- ja andmetöötlusala abi,
- koolitus,
- ürituste korraldamine,
- turismi suurendamiseks tehtavate investeeringute ja ühisinvesteeringute soodustamine.

## Artikkel 18

**Koostöö keskkonna alal**

Koostöö sisseadmiseks keskkonnaküsimustes tuleb lepinguosalistel kinnitada oma tahet anda panus säästvasse arengusse. Lepinguosalised püüavad ühildada majanduslikku ja sotsiaalset arengut vajadusega kaitsta loodust ning pööravad erilist tähelepanu koostööle kõige mahajäänumate elanikkonnakihtide, linnakeskkonna ning ökosüsteemide, näiteks troopiliste metsade kaitsmise osas.

Selleks püüavad lepinguosalised teha koostööd vastavalt oma õigusnormidele meetmete osas, mille eesmärgiks on sealhulgas alljärgnev:

- keskkonnarajatiste parandamine avalikus ja erasektoris,
- spetsialistide koolitus,
- avalik keskkonnateave ja keskkonnateadlikkus,
- uurimistööde teostamine, kohtumiste ning oskusteabe ja kogemuste vahetuse korraldamine,
- ühisprojektide arendamine,
- abi ja toetus keskkonnauuringutele,
- tööstuskoostöö keskkonna valdkonnas.

## Artikkel 19

**Koostöö põllumajanduse, metsanduse ja maapiirkondade valdkonnas**

Lepinguosalised seavad sisse koostöö põllumajanduse, maakeskkonna, metsanduse, põllumajandusliku tööstuse ja põllumajandussaaduste valdkonnas.

Lepinguosalised uurivad sel eesmärgil koostöö ja hea tahte vaimus ning võttes arvesse lepinguosaliste vastavaid õigusakte nendes küsimustes alljärgmist:

- võimalusi arendada kaubavahetust põllumajandustoodangu, metsandussaaduste ja põllumajandustööstuse toodangu osas,
- tervishoiu-, taimetervise- ja keskkonnameetmeid ning nende tagajärgi, kindlustades, et need ei takistaks kaubavahetust.

Lepinguosalised püüavad edendada koostööd, mis puudutab:

- põllumajanduse arengut,
- metsavarude arendamist ja kaitsmist,
- põllumajandus- ja maakeskkonda,
- arengu inimdõõtmega seotud küsimusi,
- põllumajandusega seotud teadus- ja tehnoloogiakoolitust,
- põllumajandusuurimusi,

- kontakte lepinguosaliste põllumeeste vahel hõlbustamaks kaubandustehinguid ja investeerimist,
- põllumajandusstatistikat.

#### Artikkel 20

##### Koostöö rahvatervise valdkonnas

Lepinguosalised lepivad kokku koostöös rahvatervise alal, et suurendada Brasiilia tervishoiu kvaliteeti ja ligipääsu tervishoiuteenustele, keskendades oma jõupingutused elementaarse tervishoiu tagamisele kõige mahajäänumatele elanikkonnakihtidele.

Selleks püüavad lepinguosalisel:

- toetada kutseõpet tervishoiu teatud erivaldkondades,
- luua programme ja projekte elutingimuste ja heaolu parandamiseks linnades ja maapiirkondades,
- toetada võitlust nakkushaiguste, sealhulgas immuunsuspuudulikkuse sündroomi (AIDSi) vastu.

#### Artikkel 21

##### Koostöö sotsiaalse arengu valdkonnas

1. Lepinguosalised seavad sisse koostöö sotsiaalse arengu alal eesmärgiga parandada kõige mahajäänumate elanikkonnakihtide elutingimusi ja elukvaliteeti.

2. Neil eesmärkidel võetakse meetmeid, mis hõlmavad eelkõige tehnilise abina antavat tuge järgmistes valdkondades:

- sotsiaalteenuste korraldamine,
- kutseõpe ja uute töökohtade loomine,
- elutingimuste ja hügieeni parandamine linnades ja maapiirkondades,
- ennetav meditsiin,
- lastekaitse,
- haridus- ja abiprogrammid rasketikasvatatavatele noorukitele.

#### Artikkel 22

##### Uimastivastane võitlus

1. Oma vastavate seaduste alusel koordineerivad ja tugevdavad lepinguosalisel jõupingutusi ennetamiseks ja vähendamaks uimastite tootmist ja tarbimist.

2. Sellekohane koostöö hõlmab järgmist:

- koolitus-, teabe-, ravi- ja võõrutusprojekte uimastisõltlastele, sealhulgas projekte uimastisõltlaste taasintegreerimiseks töökeskonda ja ühiskonnaellu. Need projektid rakendatakse ellu abisaajamaal, kasutades olemasolevaid infrastruktuure nii palju kui võimalik,
- uurimisprogramme ja -projekte,
- alternatiivsete majandusvõimaluste soodustamise meetmeid,
- kogu olulise teabe vahetust, sealhulgas rahapesu puudutav teave.

3. Lepinguosalised taotlevad vahendeid lõikes 2 viidatud tegevuse rahastamiseks avaliku ja erasektori asutustelt ning riiklikelt, piirkondlikelt või rahvusvahelistelt organisatsioonidelt.

#### Artikkel 23

##### Koostöö piirkondliku integratsiooni ja koostöö valdkonnas

1. Lepinguosaliste koostöö võib laieneda tegevusele, mis võetakse ette teiste sama piirkonna riikidega sõlmitud koostöö- või integratsioonilepingute kontekstis, kui sellekohane tegevus on nende lepingutega kooskõlas.

2. Jätmata kõrvale ühtki valdkonda, pööratakse erilist tähelepanu järgmistele tegevustele:

- tehniline abi (väliskonsultantide teenused, tehnilise personali väljaõpe integratsiooni teatavate praktiliste aspektide osas),
- piirkondadevahelise kaubanduse edendamine,
- piirkondlike asutuste ning Mercosuri, Rio rühma või Amazonase koostöölepingu raames sisse seatud ühisprojektide ja -algatuste toetamine,
- piirkondlike sidemete ja suhtlusega seotud uuringud.

3. Teatud alad, näiteks side ja keskkonna, võib ühislepingu alusel avada osalemiseks piirkonna teistele huvitatud riikidele, vältides nii rangelt kahepoolset tasandil toimuvat koostöö piiratud.

Ükskõik kumma lepinguosalise sellekohase sooviavalduse alusel võib ka teistsugustele projektidele anda piirkondliku mõõtu.

## Artikkel 24

**Koostöö avaliku halduse valdkonnas**

1. Oma seaduste alusel teevad lepinguosalisel koostööd haldusküsimustes föderaalset, riiklikul/osariiklikul ja kohaliku omavalitsuse tasandil.
2. Selleks astuvad lepinguosalisel samme, mille eesmärgiks on:
  - avaliku sektori moderniseerimine,
  - koolituse tagamine uute haldustehnikate osas,
  - jätku- või täiendkoolitused mobiilsuse suurendamiseks ja halduslikeks muudatusteks nõutavate ümberkorralduste võimaldamiseks,
  - eelarve planeerimise meetodite ajakohastamine ja parendamine,
  - tehnilise abi tagamine sotsiaalteenustele: sotsiaal- ja majandusplaneerimise alane koostöö.
3. Sellest tulenevalt korraldavad lepinguosalisel:
  - tehnikaekspertide kohtumisi ja visiite ning koolitusi riigiametnikele föderaalset, riiklikul/osariiklikul ja kohaliku omavalitsuse tasandil,
  - teabevahetust asjaomaste haldusüksuste moderniseerimisprogrammide kohta.

## Artikkel 25

**Koostöö teabe ja kultuuri valdkonnas**

Oma vastavate volituste piires sõlmivad lepinguosalisel kokkuleppe tegutseda ühisel teabe ja suhtluse valdkonnas tugevdamiseks juba olemasolevaid kultuurisidemeid Brasiilia ja ühenduse liikmesriikide vahel.

Sellisteks meetmeteks on eelkõige:

- ühiseid huvisid puudutava teabe vahetus,
- ettevalmistavad uurimused ja tehniline abi kultuuripärandi säilitamise eesmärgil,
- kultuurisündmuste ning kultuuriliste ja akadeemiliste vahetuste soodustamine.

## Artikkel 26

**Koostöö kalanduse valdkonnas**

Lepinguosalised teadustavad oma huvide ühtekuuluvuse saavutamise olulisust kalanduse valdkonnas. Sel eesmärgil püüavad nad tugevdada ja arendada koostööd selles vallas, koostades ja rakendades eriprogramme asjaomaste ettevõtjate aktiivsel osavõtul.

## Artikkel 27

**Koostöö koolituse valdkonnas**

Lepinguosalised viivad ellu kutsekoolitusprogramme vastastikusi huve hõlmavates sektorites, võttes arvesse uusi tehnoloogiaid käesoleval alal.

Selline koostöö võib hõlmata:

- sihtmeetmeid, mis hõlmavad ekspertide või teatud kindlas ametis kogenud isikute saatmist partnerriiki,
- kursuseid koolituse läbiviijatele, riigiteenistujatele või erasektori juhtivtöötajatele,
- asutustevahelisi oskusteabe ja tehnikate vahetamise programme (eriti statistika alal).

## Artikkel 28

**Koostöö teostamise vahendid**

Et saavutada käesolevas lepingus sätestatud koostööeesmärke, tagavad lepinguosalisel oma võimaluste piires ja omaenda kanalite kaudu asjakohaste ressursside, sealhulgas finantsressursside olemasolu. Sellega seoses viiakse võimaluse korral ellu mitmeaastaseid programme ning määratakse kindlaks prioriteedid, võttes arvesse Brasiilia vajadusi ja arengutaset.

## Artikkel 29

**Ühiskomitee**

1. Lepinguosalised otsustavad säilitada 1982. aasta koostöölepingu kohaselt moodustatud ühiskomitee. Nad otsustavad samuti säilitada 1987. aastal asutatud teaduse ja tehnika alakomitee ning 1989. aastal asutatud tööstuskoostöö alakomitee.

2. Ühiskomitee:

- tagab käesoleva lepingu nõuetekohase toimimise,



- kooskõlastab käesoleva lepingu eesmärkidega seotud tegevusi, projekte ja eritoimingud ning soovib nende rakendamiseks vajalikke meetmeid,
- uurib kaubanduse ja koostöö arengut lepinguosaliste vahel,
- annab soovitusi kaubanduse laiendamise ning koostöö intensiivistamise ja mitmekesistamise kohta,
- otsib asjakohaseid meetmeid käesoleva lepinguga hõlmatud valdkondades ette tulla võivate probleemide ennetamiseks.

3. Lepinguosalised lepivad kokku ühiskomitee koosolekute päevakorrad, toimumiskuupäevad ja -kohad.

Komitee kehtestab ise sätteid, mis käsitlevad komitee järgnevate koosolekute sagedust ja asukohti, juhatust, uute alakomiteede loomist olemasolevatele lisaks ning muid küsimusi.

#### Artikkel 30

### Muud kokkulepped

1. Ilma et see piiraks Euroopa ühenduste asutamislepingute sätete kohaldamist, ei mõjuta käesolev leping ega ükski selle alusel võetud meede ühenduse liikmesriikide õigust teostada Brasiiliaga majanduskoostöö valdkonnas kahepoolset tegevust või sõlmida Brasiiliaga vajaduse korral uusi majanduskoostöölepinguid.

2. Kui majanduskoostööd käsitlevast lõikest 1 ei tulene teisiti, asendavad käesoleva lepingu sätteid ühenduse liikmesriikide ja Brasiilia vahel sõlmitud lepingute neid sätteid, mis ei ole käesoleva lepingu sätetega kooskõlas või on samasisulised.

#### Artikkel 31

### Territoriaalne kohaldatavus

Käesolevat lepingut kohaldatakse ühelt poolt nende territooriumide suhtes, kus kohaldatakse Euroopa Ühenduse

asutamislepingut selles sätestatud tingimustel, ja teiselt poolt Brasiilia territooriumi suhtes.

#### Artikkel 32

### Lisa

Käesolev lisa on lepingu lahutamatu osa.

#### Artikkel 33

### Jõustumine ja automaatne uuendamine

Käesolev leping jõustub järgmise kuu esimesel päeval pärast seda, kui lepinguosalisel on teavitanud üksteist lepingu jõustamiseks vajalike menetluste lõpuleviimisest. Käesolev leping sõlmitakse viieks aastaks. Edaspidi pikendatakse seda automaatselt aasta kaupa, kuni üks lepinguosaline selle denonsseerib, saates teisele lepinguosalisele kirjaliku teate kuus kuud enne lepingu lõppemistähtpäeva.

#### Artikkel 34

### Autentsed tekstid

Käesolev leping on koostatud kahes eksemplaris hispaania, hollandi, inglise, itaalia, kreeka, portugali, prantsuse, saksa ja taani keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentsed.

#### Artikkel 35

### Edasine areng

1. Lepinguosalised võivad vastastikusel nõusolekul käesolevat lepingut laiendada, et suurendada koostöö ulatust ning täiendada koostööd vahenditega teatud sektorite või tegevuste osas.

2. Käesoleva lepingu kohaldamise raames võib kumbki lepinguosaline esitada soovitusi koostöö laiendamise kohta, võttes arvesse selle vastastikusel rakendamisel saadud kogemusi.

EN FE DE LO CUAL, los plenipotenciarios abajo firmantes suscriben el presente acuerdo.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede befuldmægtigede underskrevet denne aftale.

ZU URKUND DESSEN haben die unterzeichneten Bevollmächtigten ihre Unterschriften unter dieses Abkommen gesetzt.

ΕΙΣ ΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ, οι υπογεγραμμένοι πληρεξούσιοι έθεσαν τις υπογραφές τους στην παρούσα συμφωνία.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned Plenipotentiaries have signed this Agreement.

EN FOI DE QUOI, les plénipotentiaires soussignés ont apposé leurs signatures au bas du présent accord.

IN FEDE DI CHE, i plenipotenziari sottoscritti hanno apposto le loro firme in calce al presente accordo.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende gevolmactingden hun handtekening onder deze Overeenkomst hebben gesteld.

EM FÉ DO QUE, os plenipotenciários abaixo assinados apuseram as suas assinaturas no final do presente Acordo.

Hecho en Brasilia, el veintinueve de junio de mil novecientos noventa y dos.

Udfærdiget i Brasilia, den niogtyvende juni nitten hundrede og tooghalvfems.

Geschehen zu Brasilia am neunundzwanzigsten Juni neunzehnhundertzweiundneunzig.

Έγινε στη Βραζιλία, στις είκοσι εννέα Ιουνίου χίλια εννιακόσια εννεήντα δύο.

Done at Brasilia on the twenty-ninth day of June in the year one thousand nine hundred and ninety-two.

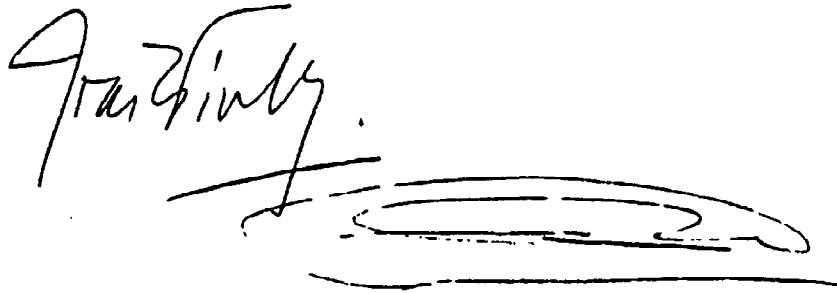
Fait à Brasilia, le vingt-neuf juin mil neuf cent quatre-vingt-douze.

Fatto a Brasilia, addì ventinove giugno millenovecentonovantadue.

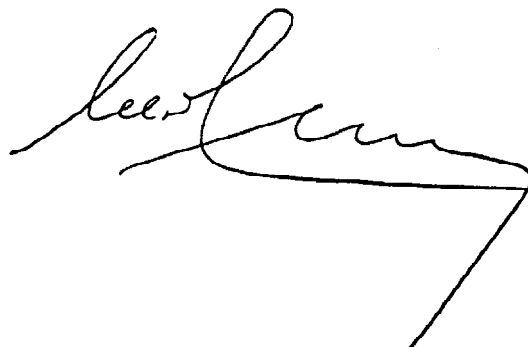
Gedaan te Brasilia, de negenentwintigste juni negentienhonderd twee-en-negentig.

Feito em Brasília, em vinte e nove de Junho de mil novecentos e noventa e dois.

Por el Consejo de las Comunidades Europeas  
For Rådet for De Europæiske Fællesskaber  
Für den Rat der Europäischen Gemeinschaften  
Για το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων  
For the Council of the European Communities  
Pour le Conseil des Communautés européennes  
Per il Consiglio delle Comunità europee  
Voor de Raad van de Europese Gemeenschappen  
Pelo Conselho das Comunidades Europeias

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Francisco". The signature is written in a cursive style and is positioned above a horizontal line that spans the width of the signature.

Por el Gobierno de la República Federativa de Brasil  
For regeringen for Den Føderative Republik Brasilien  
Für die Regierung der Föderativen Republik Brasilien  
Για την Κυβέρνηση της Ομόσπονδης Δημοκρατίας της Βραζιλίας  
For the Government of the Federative Republic of Brazil  
Pour le gouvernement de la République fédérative du Brésil  
Per il Governo della Repubblica federativa del Brasile  
Voor de Regering van de Federatieve Republiek Brazilië  
Pelo Governo da República Federativa do Brasil

A handwritten signature in black ink, written in a cursive style. The signature is positioned above a horizontal line that spans the width of the signature.

LISA

### KIRJAVAHETUS

#### Euroopa Majandusühenduse ja Brasiilia Liitvabariigi vahel meretranspordi kohta

##### A. Ühenduse kiri

Lugupeetud ...,

Oleksime tänulikud, kui kinnitaksite, et Teie valitsus on alljärgnevaga nõus:

Euroopa Majandusühenduse ja Brasiilia Liitvabariigi vahelise koostöö raamlepingu allakirjutamisega kohustusid lepinguosalisel käsitlema nõuetekohasel viisil laevandusküsimusi, eriti juhul, kui see võib takistada kaubanduse arengut. Laevanduse osas otsitakse vastastikku rahuldavaid lahendusi, järgides samal ajal vaba ja ausa kaubandusliku konkurentsi põhimõtet.

Samuti on kokku lepitud, et selliseid küsimusi tuleks arutada ka ühiskomitees.

Austatud ..., palun võtke vastu minu sügav lugupidamine.

*Euroopa Ühenduste Nõukogu nimel*

##### B . Brasiilia Liitvabariigi kiri

Lugupeetud ...,

Mul on au teatada, et sain kätte Teie tänase kuupäevaga kirja ning kinnitada meie valitsuse nõusolekut alljärgnevaga:

“Euroopa Majandusühenduse ja Brasiilia Liitvabariigi vahelise koostöö raamlepingu allakirjutamisega kohustusid lepinguosalisel käsitlema nõuetekohasel viisil laevandusküsimusi, eriti juhul, kui see võib takistada kaubanduse arengut. Laevanduse osas otsitakse vastastikku rahuldavaid lahendusi, järgides samal ajal vaba ja ausa kaubandusliku konkurentsi põhimõtet.

Samuti on kokku lepitud, et selliseid küsimusi tuleks arutada ka ühiskomitees.”

Austatud ..., palun võtke vastu minu sügav lugupidamine.

*Brasiilia Liitvabariigi valitsuse nimel*